

Vydávacie konanie

JUDr. Eva Šeševičková
medzinárodný odbor GP SR

- Medzinárodná justičná spolupráca :
- **v užšom slova zmysle** ju možno definovať ako súčinnosť orgánov jedného štátu poskytovanú vo vzťahu k trestnému konaniu vedenému pred orgánmi iného štátu na základe jeho žiadosti
- **v širšom slova zmysle** tento pojem zahŕňa všetky úkony upravené v V. časti Trestného poriadku :
 - - extradíciu,
 - - prevzatie a odovzdanie trestnej veci,
 - - uznanie a výkon cudzieho rozhodnutia,
 - - žiadosť o právnu pomoc.

Extradícia

- Extradícia – vydanie osoby inému štátu na trestné stíhanie alebo výkon trestu odňatia slobody
- Reextradícia – vydanie vydananej osoby do ďalšieho štátu
- Vydanie osoby možno uskutočniť na :
 - bez zmluvného základu
 - na základe medzinárodnej zmluvy (mnohostrannej alebo dvojstrannej)
 - Pokiaľ vyžiadaná osoba nebude vydaná, je možné viesť voči nej trestné stíhanie na území SR - ministerstvo spravodlivosti predloží vec generálnej prokuratúre na trestné stíhanie v súlade s právnym poriadkom SR

- Právna úprava :

- Európsky dohovor o vydávaní z 13. decembra 1957 (publ. pod č. 549/1992),
- Dodatkový protokol k ED o vydávaní z 15. októbra 1975 Štrasburg, publ. pod č. 10/1997),
- Druhý dodatkový protokol k ED o vydávaní zo 17. marca 1978 Štrasburg, publ. pod č. 11/1997),
- Trestný poriadok,
- zákon č. 154/2010 Z. z. o európskom zatýkacom rozkaze

Postup slovenských orgánov pri vyžiadaní obvineného z cudziny – aktívne extradičné konanie (2d)

- vyžiadať obvineného z cudziny môže ministerstvo spravodlivosti na žiadosť súdu, ktorý vydal zatýkací rozkaz
- medzinárodný zatýkací rozkaz vydá predseda senátu príslušného súdu alebo v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie na návrh prokurátora, ak sa obvinený zdržiava v cudzine a je potrebné ho vyžiadať
- MZR má na území SR rovnaké účinky ako príkaz na zatknutie

- MZR možno vydat' :

- za účelom zabezpečenia prítomnosti obvineného na úkonoch trestného konania,
- vykonania nariadeného trestu odňatia slobody alebo jeho zvyšku (dĺžka presahuje štyri mesiace)

Podmienky vydania Trestný poriadok vymedzil negatívne v ustanovení § 492 Trestného poriadku.

Obsahové náležitosti MZR (3 d)

- Materiálne - § 490 ods. 3, ods. 4, ods. 6 Tr. por.
- Formálne - § 490 ods. 7 Tr. por.

(ďalšie náležitosti môžu vyplývať z mnohostrannej alebo dvojstrannej medzinárodnej zmluvy)

- Prílohy :
 - originál alebo rovnopis rozsudku s doložkou právoplatnosti,
 - preklad,
 - zabezpečené dôkazy, pokiaľ to medzinárodná zmluva vyžaduje,
 - podklady k overeniu identity osoby – fotografie, odtlačky prstov atď.

Predbežná väzba

Prichádza do úvahy v prípade získania informácie o zadržaní osoby v cudzine alebo zistení jej pobytu.

- Právna úprava :
 - § 493 Trestného poriadku
 - čl. 16 Európskeho dohovoru o vydávanie (lehota nesmie byť dlhšia ako 40 dní)
 - Pokiaľ vec neznesie odklad môže ministerstvo spravodlivosti, alebo súd príslušný na vydanie MZR (v prípravnom konaní na základe návrhu prokurátora) požiadať cudzie orgány o predbežnú väzbu obvineného.
 - Žiadosť musí obsahovať vyhlásenie, že proti osobe **bol alebo bude** vydaný MZR a bude žiadané o jej vydanie.

Rozhodnutie o vnútroštátnej väzbe

- prevzatá osoba je bez odkladu odovzdaná súdu, ktorého sudca vydal medzinárodný zatýkací rozkaz,
- pokiaľ bola osoba vydaná základe medzinárodných zatýkacích rozkazov viacerých súdov – odovzdá sa súdu podľa pokynu ministerstva,
- sudca je povinný osobu vypočúť a rozhodnúť o väzbe do 48 hodín a pri obzvlášť závažných zločinoch do 72 hodín od odovzdania,
- väzba nie je obligatórna, sudca je viazaný dôvodmi väzby podľa § 71 Trestného poriadku

Strata platnosti MZR

- odovzdaním vydanej osoby súdu,
- odvolaním (zanikli dôvody pre ktoré bol daný alebo zistí, že takéto dôvody neexistovali),
- vydaním nového MZR v tej istej veci.

Súd vydá nový MZR :

- po podaní obžaloby vo veci, v ktorej bol vydaný MZR v prípravnom konaní, súd vydá nový MZR, ak dôvody na jeho vydanie,
- pri zmene miestnej a vecnej príslušnosti súdu

Zásada špeciality (4d)

Proti vydanej osobe nebude vedené trestné stíhanie pre iné trestné činy spáchané pred jej vydaním než tie pre ktoré bola vydaná.

§ 496 ods. 2 TR. por. – zásadu špeciality možno „prelomit“ :

- a) vydaná osoba po svojom prepustení z väzby alebo výkonu trestu odňatia slobody sa zdržiava na území SR viac ako 15 dní, napriek tomu, že ho mohla opustiť,
- b) vydaná osoba opustí územie Slovenskej republiky a dobrovoľne sa vráti späť, alebo je na územie Slovenskej republiky dopravená z tretieho štátu zákonným spôsobom,
- c) dožiadaný štát vzdá uplatnenia zásady špeciality, alebo udelí dodatočný súhlas na trestné stíhanie pre ďalšie trestné činy,
- d) Vydávaná osoba sa v konaní o jej vydanie výslovne vzdá uplatnenia zásady špeciality všeobecne alebo vo vzťahu ku konkrétnym trestným činom spáchaným pred jej vydaním.

Postup slovenských orgánov pri vydaní osoby do cudziny – pasívne extradičné konanie (5d)

- Na prijatie žiadosti cudzích orgánov je príslušné ministerstvo spravodlivosti (nevyklučuje zaslanie žiadosti diplomatickou cestou). Následne žiadosť postúpi príslušnej krajskej prokuratúre.
- Žiadosť musí byť písomná a musí obsahovať :
- a) opis trestných činov, pre ktoré sa vydanie žiada, vrátane času a miesta ich spáchania a právnej kvalifikácie,
- b) znenia príslušných právnych predpisov.

K žiadosti sa pripojí originál alebo osvedčenú kópiu odsudzujúceho rozsudku, zatýkacieho rozkazu alebo iného príkazu, ktorý má rovnaký účinok.

Zadržanie

- Na žiadosť cudzích orgánov (žiadosť o predbežnú väzbu) môže prokurátor príslušný na vykonanie predbežného vyšetrovania dať príkaz na zadržanie osoby, o ktorej vydanie budú cudzie orgány žiadať. Dôvodmi väzby nie je viazaný.
- Osobu , po ktorej vyhlásili cudzie orgány pátranie na účel jej extradície, môže útvar Policajného zboru zadržať po predchádzajúcom súhlase prokurátora. Bez súhlasu len vtedy pokiaľ vec neznesenie odklad a súhlas nemožno vopred zabezpečiť.
- Zadržanie sa oznámi bez odkladu prokurátorovi, ktorý do 48 hodín od zadržania osobu prepustí alebo podá návrh na jej vzatie do predbežnej alebo vydávacej väzby.

Predbežné vyšetovanie (7 d)

- **Účel** : zistiť, či sú splnené podmienky na vyslovenie prípustnosti vydania do cudziny
- vykonáva prokurátor krajskej prokuratúry :
 - ktorému MS SR predložilo žiadosť cudzieho orgánu, alebo
 - v obvode ktorého bola osoba zadržaná alebo v ňom býva.
 - Prokurátor vyžiadanú osobu vypočuje a oboznámi ju s obsahom žiadosti o jej vydanie (za prítomnosti obhajcu)
 - Doručí jej kópiu žiadosti a odcudzujúceho rozsudku, zatýkacieho rozkazu alebo iného príkazu, ktorý je podkladom žiadosti

Zjednodušené vydávacie konanie (9d)

- o možnosti vykonania zjednodušeného vykonávacieho konania prokurátor osobu poučí pri výsluchu, s týmto následkom, že :
 - nebudú sa skúmať podmienky prípustnosti vydania
 - súd nebude rozhodovať o prípustnosti alebo neprípustnosti vydania
 - po skončení predbežného vyšetrovania, prokurátor predloží vec na rozhodnutie ministrovi spravodlivosti o povolení vydania
 - svoj súhlas môže osoba odvolať až do okamihu, kým minister spravodlivosti nerozhodol.

Prokurátor osobu poučí aj o možnosti vzdať sa uplatnenia zásady špeciality (viazané na existenciu medzinárodnej zmluvy).

- Prokurátor s vyžiadanou osobou spíše za prítomnosti obhajcu zápisnicu v ktorej zaznamená súhlas s vydaním a vyjadrenie k zásade špeciality.
- Po skončení predbežného vyšetovania podá súdu návrh na vzatie osoby do vydávacej väzby.
- Po rozhodnutí súdu vec predloží ministromi s návrhom na rozhodnutie.
- Ak súhlas odvolá, vec predloží po skončení predbežného vyšetovania na rozhodnutie súdu.
- Minister spravodlivosti môže pred rozhodnutím vec predložiť na rozhodnutie súdu, aj v prípade, že osoba s vydaním súhlasí.

Predbežná väzba (7d)

- **účel:** zabezpečiť prítomnosť zadržanej osoby na území Slovenskej republiky, kým štát, ktorý má záujem na jej vydaní, nepredloží žiadosť o jej vydanie
- rozhodne predseda senátu **krajského súdu**, v obvode ktorého bola osoba zadržaná alebo v ktorého obvode býva rozhodne o návrhu prokurátora do 48 hodín,
- pokiaľ osobu nevezme do predbežnej väzby, prepustí ju na slobodu,
- nesmie trvať viac ako **40 dní** odo dňa zadržania osoby

- o prepustení osoby z predbežnej väzby rozhodne predseda senátu krajského súdu na návrh prokurátora vykonávajúceho predbežné vyšetovanie
- Po doručení žiadosti cudzieho orgánu o vydanie, prokurátor podá návrh predsedovi senátu krajského súdu na vzatie osoby do vydávacej väzby
- Prepustenie osoby z predbežnej väzby nevylučuje opakované vzatie do vydávacej väzby

Vydávacia väzba – (8d)

- **Účel** : zabezpečiť prítomnosť vyžiadanej osoby v extradičnom konaní, zabrániť, aby nedošlo k zmareniu účelu tohto konania
- rozhoduje predseda senátu krajského súdu na návrh prokurátora, ktorý vykonáva predbežné vyšetrowanie
- **obligatórna** – ak vyžiadaná osoba súhlasí s vydaním alebo (zjednodušené vydávacie konanie) ak bolo rozhodnuté, že vydanie do cudziny je prípustné

- **Dĺžka trvania vydávacej väzby nie je zo zákona obmedzená**, avšak osoba bude prepustená z vydávacej väzby súdu, do 60 dní :
- 1) odo dňa rozhodnutia ministra spravodlivosti o povolaní vydania,
 - 2) ak osoba nastúpila výkon vydávacej väzby, ktorá spočívala a minister spravodlivosti rozhodol o vydaní pred týmto dňom

Prepustenie osoby z vydávacej väzby

- osobu prepustí z väzby predseda senátu krajského súdu príkazom :
 - 1) dňom keď dôjde k vydaniu osoby cudzím orgánom,
 - 2) štát, ktorý požiadal o vydanie svoju žiadosť odvolal,
 - 3) najvyšší súd rozhodol, že vydanie je neprípustné alebo minister spravodlivosti vydanie nepovolil,
 - 4) zanikli dôvody vydávacej väzby, vydania alebo realizácie

Vydávacia väzba, ktorá spočíva

- vyžiadaná osoba sa nachádza vo vnútroštátnej väzbe alebo vo výkone trestu odňatia slobody uloženého slovenským súdom
- ak dôvody väzby alebo výkonu trestu pominú, osoba nastúpi výkon vydávacej väzby
- o vzatí osoby do vydávacej väzby rozhoduje súdu v obvode ktorého je osoba vo väzbe alebo výkone trestu

Rozhodnutie o vydání osoby do cudziny –(10d)

Dve fázy :

- 1) **súdna** – krajský súd, ktorý rozhodol o predbežnej a vydávacej väzbe, krajský súd v obvode ktorého osoba býva
- 2) **administratívna** – minister spravodlivosti

Rozhodnutie súdu

- súd rozhoduje na návrh prokurátora o prípustnosti vydania osoby do cudziny
- neverejné zasadnutie (k žiadosti o vydanie má osoba a jej obhajca možnosť vyjadriť sa písomne, príp. požiadať aj o verejné zasadnutie)
- proti rozhodnutiu je prípustná sťažnosť , pre niektorý z dôvodov neprípustnosti vydania
- o sťažnosti rozhoduje najvyšší súd (sťažnosť zamietne alebo zruší napadnuté rozhodnutie a po doplnení podania sám rozhodne uznesením)

Súd skúma predovšetkým, či :

- a) sa žiada o vydanie pre extradičný trestný čin,
- b) sú splnené podmienky na doplnkové vydanie,
- c) existuje dôvod neprípustnosti vydania.

Extradičný trestný čin

- skutok pre ktorý sa vydanie žiada je podľa právneho poriadku trestným činom a horná hranica trestu odňatia slobody, ktorý je možné za tento trestný čin podľa právneho poriadku uložiť je najmenej jeden rok,
- uložený trest, ktorý má byť vykonaný alebo jeho zvyšok je najmenej štyri mesiace. Viaceré tresty alebo nevykonané zvyšky sa spočítavajú.

Doplnkové vydanie

Ak cudzí orgán požiadal o vydanie pre niekoľko trestných činov, z ktorých aspoň jeden spĺňa podmienky uvedené v § 499 ods. 1, vydanie je prípustné aj na stíhanie iných trestných činov, alebo na vykonanie iných trestov, pre ktoré by inak **z dôvodu výmery trestu alebo zvyšku trestu** nebolo prípustné.

Neprípustnosť vydania –(6d)

- posudzuje už prokuratúra v rámci predbežného vyšetrovania, rozhoduje o nich súd
- zákaz vydávania vlastných občanov (výnimka : zákon, medzinárodná zmluva, rozhodnutie medzinárodnej organizácie, ktorým je SR viazaná),
- osoba, ktorá požiadala o priznanie postavenia utečenca alebo je takéto postavenie bolo priznané,
- premlčanie,
- obojstranná trestnosť,
- trestný čin bol spáchaný na území SR (výnimka : vzhľadom na osobitné okolnosti je potrebné dať prednosť vykonaniu trestného stíhania v dožadujúcom štáte),

- ne bis in idem
- existují okolnosti vylučující trestní zodpovědnost' (vek, nepřičetnost', trestná zodpovědnost' – mladistvý §95 Tr. por.)

Povolenie vydania –(10d)

- vydanie povoľuje minister spravodlivosti
- Vydanie nepovolí, ak :
 - krajský súd alebo najvyšší súd rozhodol, že vydanie nie je prípustné,
 - je dôvodná obava, že trestné konanie v dožadujúcom štáte nezodpovedalo alebo by nezodpovedalo Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd,
 - osoba by bola vystavená prenasledovaniu,
 - vydaná osoba by vydaním bola neprimerane tvrdo postihnutá,
 - za trestný čin možno v dožadujúcom štáte uložiť trest smrti alebo sa žiada o vydanie na vykonanie trestu smrti.

Odklad vydania

- prítomnosť osoby je potrebná v Slovenskej republike na účely
- 1) ukončenia vnútroštátneho trestného stíhania alebo
- 2) výkonu trestu
- minister spravodlivosti po povolení vydania, môže vydanie osoby dožadujúcemu štátu odložiť

